

Иванчевски правописъ

19 януари 2024 г.

Речникъ на българския езикъ, съдържащъ слова и тѣхнитѣ форми споредъ изискванията на Иванчевския правописъ. Иванчевски правописъ е името, давано понѣкога на първиятъ официаленъ български правописъ, въведенъ съ наредба на министѣра на народното просвѣщение Тодоръ Ивановичовъ прѣзъ 1899. Той се явява поправка на Дриновския правописъ и остава въ сила до въвеждането на Омарчевския правописъ прѣзъ 1921. Иванчевскиятъ правописъ се характеризира съ:

- прѣдставяне на звука [ъ] съ буквитѣ ъ и ѡ (голѣма носовка), като различието се прави на етимологическа основа.
- употреба на буквата Ѣ (ятъ) на етимологическото ѣ мѣсто.
- употреба на краесловни ерове.
- синтактично правило за писане на пълненъ и кратъкъ членъ.
- писане на групитѣ ѣр/рѣ и ѣл/лѣ по североизточното произношение.
- писане на глаголнитѣ окончания съ а и я.

Ние смѣтаме, че правописната реформа отъ 1945-та съ прѣмахването на буквитѣ ятъ („ѣ“) и голѣмъ юсъ („ѡ“) отъ азбуката е въ грубъ разрѣзъ съ писмената ни традиция, нарушава единството на говоритѣ въ книжовния езикъ и затруднява приемствеността между поколѣнията читатели.

Иванчевскиятъ правописъ прѣмахва дотогавашната употреба (т.е. съгласно Дриновския правописъ) на Ѣ и ІѢ въ слѣднитѣ случаи:

- Въ пълната и кратка винителна форма на личното мѣстоимение въ 3 л. ед. ч. ж. р.: неіѡ, іѡ
- Въ 1 л. ед. ч. сег. вр. на глаголитѣ отъ I и II спрежение, напрімѣръ: азъ четѡ, азъ пишѡ, азъ играіѡ, азъ мълчѡ, азъ моліѡ, азъ вѣрвіѡ
- Въ 3 л. мн. ч. сег. вр. на глаголитѣ отъ всички спрежения, напрімѣръ: тѣ четѡтъ, тѣ пишѡтъ, тѣ играіѡтъ, тѣ мълчѡтъ, тѣ моліѡтъ, тѣ вѣрвіѡтъ, тѣ искѡтъ, тѣ излитѡтъ, тѣ отивѡтъ
- Въ 3 л. мн. ч. мин. св. вр. и мин. несв. вр. на глаголитѣ, напрімѣръ: тѣ четѡхѡ, тѣ пишѡхѡ, тѣ играѡхѡ, тѣ мълчахѡ, тѣ молихѡ, тѣ вѣрвѡхѡ, тѣ искахѡ, тѣ излитахѡ, тѣ отивахѡ